

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/90/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6109223438
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6109223438.5

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu O.. Z. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. 9, T. T., právne zastúpeného JUDr. Dagmar Šamudovskou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Kynceľová 18, Banská Bystrica, proti žalovanému Rapid life životná poisťovňa a. s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpeného MST PARTNERS, s.r.o., Advokátska kancelária so sídlom Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 16C/60/2010-489 zo dňa 09. 12. 2015, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

II. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zrušil rozsudok rozhodcovského súdu Arbitrážny súd Košice zo dňa 14. októbra 2009 č. k. 3C/239/2009-7 vydaný rozhodcom Mgr. Michalom Škriabom v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa a. s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, proti žalovanému O.. Z. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. 9, XXX XX T. T., o zaplatenie 11,62 € na tom skutkovom základe, že žalobca popieral platnosť rozhodcovskej zmluvy, v dôsledku čoho považuje rozhodcovský rozsudok za nezákonný. Okresný súd nepovažoval za sporné, že medzi stranami došlo k uzavretiu poistnej zmluvy za podmienok uvedených v poistnej zmluve, v konaní však ostala spornou otázka, či rozhodcovská doložka je prijateľnou zmluvou podmienkou, a teda, či existuje dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Zdôraznil, že za neprijateľnú podmienku možno považovať takú, ktorá spôsobuje hrubý nepomer vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ. V tomto prípade sú miestom rozhodcovského súdu Košice, čo nie je miestom trvalého pobytu žalobcu, a teda v prípade konania vznikajú žalobcovi výdavky na cestovanie. Podstatným dôvodom bola však skutočnosť, že spotrebiteľ nemohol ovplyvniť zmluvné podmienky dodávateľa, a teda, mohol k nim iba pristúpiť alebo nie. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok súdu sp. zn. C 40/08 Asturcom Telecomunicaciones SL. Aj v zmysle uznesenia Krajského súdu Prešov sp. zn. 3CoE/29/2010 bolo už výslovne konštatované, že rozhodcovská doložka, v takom znení, v akom bola dojednaná aj v prejednávanej veci, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber, vzhľadom na jej splnutie s ostatnými podmienkami. Súd mal za to, že v danom prípade absentovala vôľa na strane žalobcu uzatvoriť rozhodcovskú doložku a predovšetkým „návrh na uzatvorenie rozhodcovskej doložky“ odkazoval na všeobecné podmienky, ktoré mali byť vydané a uverejnené žalovaným na internete. Na základe takéhoto konania žalovaného sa súd stotožnil s názorom žalobcu, že išlo o klamlivú nekalú obchodnú praktiku smerujúcu k dosiahnutiu zmeny dojednaných pôvodných zmluvných podmienok, a teda k vzniku nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán. Aplikujúc ustanovenia § 40 ods. 1, § 41 ods.

1, ako aj § 4 ods. 1 a § 5 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej v texte „Zákon o rozhodcovskom konaní“), žalobe v celom rozsahu vyhovel.

2. O trovách konania okresný súd rozhodol v zmysle ust. § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. 06. 2016 (ďalej v texte „O. s. p.“) tak, že o nich rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Nestotožnil sa s právnymi závermi okresného súdu. Mal za to, že žalobca dobrovoľne a bez nátlaku opakovane podpísal listiny, ktorými deklaroval pristúpenie k všeobecným poistným podmienkam a k rozhodcovskej doložke, pričom neuplatnil právo rozhodcovskú doložku odmietnuť v danej primeranej lehote. Navyše, dohoda o rozhodcovskej doložke tvorila samostatnú časť listiny označenej ako Všeobecné poistné podmienky (ďalej v texte „VPP“), bola uzavretá samostatne, mimo spotrebiteľskej zmluvy, pričom aj ustanovenia časti XV. VPP boli pre účastníkov záväzné len v prípade samostatného dojednanja rozhodcovskej doložky, ku ktorému došlo vzájomne vymenenými prejavmi vôle účastníkov, ktoré sú svojou povahou v právnom ponímaní ofertou a jej akceptáciou a následným neodstúpením navrhovateľov od tejto podmienky. V prejednávacom prípade nebolo od spotrebiteľa vyžadované, aby boli spory riešené výlučne v rozhodcovskom konaní, nakoľko poisťník bol oprávnený najneskôr v lehote 10 dní od doručenia tejto ponuky poisťovne jednoducho odstúpiť od časti XV. VPP bez toho, aby bol odstúpením dotknutý zvyšok poistného vzťahu. Poisťníkovi teda bola daná možnosť vylúčiť rozhodovanie výlučne v rozhodcovskom konaní a nakoľko tak neurobil, súhlasil s riešením sporu pred rozhodcovským súdom. Dojednanie rozhodcovskej doložky tak bolo výsledkom slobodného rozhodnutia žalobcu, nešlo o neprijateľnú podmienku a rozhodcovská doložka uvedená v časti XV. VPP bola dohodnutá ako individuálna zmluvná podmienka a ako taká vylučuje, aby bola považovaná za neprijateľnú podmienku.

4. K ďalším argumentom okresného súdu obsiahnutých v napadnutom rozhodnutí uviedol, že rozhodcovské konanie bolo výlučne písomné s tým, že obe strany mali rovnaký prístup k rozhodcovskému súdu, a to prostredníctvom písomných podaní. Miesto rozhodcovského konania neurčil žalovaný, ale Stály arbitrážny súd Košice v súlade so Zákonom o rozhodcovskom konaní. Žalobca pritom mal možnosť vybrať si miesto rozhodcovského konania podľa rokovacieho poriadku.

5. Žalovaný v odvolaní zdôraznil, že medzi stranami došlo k uzavretiu rozhodcovskej doložky plne v súlade s právnymi predpismi, ak žalobca žiadosti, ktorými navrhol zmeny v poistení v súlade s VPP dobrovoľne podpísal a podal. Žalovaný žiadosti akceptoval. Tým došlo nie k iba platnému uzavretiu rozhodcovskej doložky, ale aj k platnému uzavretiu dohody o tom, že poistnými podmienkami, ktoré sú podľa § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka súčasťou poistnej zmluvy sú Všeobecné poistné podmienky z 21. 05. 2007. Pokiaľ by teda žalobca nemal vôľu dosiahnuť tie zmeny, ktoré boli obsahom nimi podpísanej žiadosti o GSM balík, nepochybne by ju nepodpísal, ani neposlal žalovanému. Navrhovateľ však prejavil záujem, a teda aj vôľu dosiahnuť tieto zmeny, ktoré boli napísané na tlačive „Žiadosť o GSM balík“. Podstatné je teda to, že žalobca mal vôľu túto žiadosť o GSM balík zaslať žalovanému a túto vôľu aj prejavil.

6. Ďalším odvolacím dôvodom bola námietka žalovaného, ak okresný súd dospel k záveru, že z jeho strany išlo o klamlivú nekalú obchodnú praktiku smerujúcu k dosiahnutiu zmeny dojednaných pôvodných zmluvných podmienok a k vzniku nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán. Pre naplnenie znakov týchto skutkových podstát je podľa neho potrebné, aby v dôsledku klamlivého opomenutia priemerný spotrebiteľ prijal rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal. V predmetnom prípade ide o posúdenie rozhodcovskej doložky, ktorá nemá povahu žiadnej z informácií uvedených v § 8 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej v texte „Zákon o ochrane spotrebiteľa“).

7. Na záver žalovaný namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak súd v odôvodnení rozsudku neuvádza ako z obsahu žaloby vyvodil navrhovaný dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

8. Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

9. Okresný súd vydal napadnutý rozsudok dňa 09. 12. 2015 s tým, že vec bola predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolaciemu, dňa 11. 02. 2016. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte „CSP“), ktorý v zmysle §-u 470 ods. 1 stanovuje, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa prvej vety ods. 2 §-u 470 CSP však platí, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, rešpektuje ale procesný účinok tých odvolaní, ktoré boli podané do 30. 06. 2016, a ktorý účinok zostal zachovaný aj po 30. 06. 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej (od 01. 07. 2016) účinnej právnej úpravy o odvolaní a odvolacom konaní sa v prípade týchto odvolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

11. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), prejednal odvolanie žalovaného, preskúmal konanie, ktoré mu predchádzalo a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v medziach daných ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 (a contrario) CSP, rozsudok okresného súdu ako vecne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí ak je vo výroku vecne správne.

13. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného, ako aj predchádzajúce konanie a rozsudok okresného súdu považuje za vecne správny. Odvolací súd nezistil dôvody na odlišné rozhodnutie vo veci a stotožňuje sa so záverom okresného súdu, podľa ktorého je rozhodcovská doložka, na základe ktorej bol napadnutý rozhodcovský rozsudok žalobou o jeho zrušenie, neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorú si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými podmienkami. Okresný súd sa správne v odôvodnení rozhodnutia zameril len na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce, pretože všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Vzhľadom na túto skutočnosť preto odvolací súd nepovažoval námietku žalovaného spočívajúcu v tom, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nespĺňa podmienky uvedené v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poplatku platného a účinného do 30. 06. 2016 za dôvodnú.

14. K ďalšiemu odvolaciemu dôvodu žalovaného spočívajúcemu v tom, že medzi účastníkmi poisťnej zmluvy došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej zmluvy, odvolací súd uvádza nasledovné :

15. Vo Všeobecných poisťných podmienkach bola okrem iného upravená rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodoval, a ktorej platnosť žalobca namieta. Okrem podpisu žalobcu na konci VPP podpísal žalobca aj osobitné zmluvné dojednania, v ktorých v bode 2. bol vopred naformulovaný súhlas zmluvných strán s riešením sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle čl. XV. VPP. Rozhodcovskú doložku upravenú v znení, ako je uvedené vyššie, považuje odvolací súd rovnako ako okresný súd, za neprijateľnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keď rozhodcovský súd odvodzoval svoju právomoc s odkazom na časť XV. Všeobecných poisťných podmienok a na Žiadosť o GSM balík zo dňa 15. apríla 2008 obsahujúci rozhodcovskú doložku s možnosťou odstúpenia od tejto doložky. V konaní nebolo sporné, že medzi účastníkmi došlo k uzatvoreniu poisťnej zmluvy 02. 10. 1996, kedy platili Všeobecné poisťné podmienky, ktoré boli súčasťou poisťnej zmluvy. Dňa 11. 07. 2007 podal žalobca žiadosť na formulárovom tlačive zaslanom mu žalovaným o zníženie poisťného v poisťnej zmluve (viď č. I. 83 spisu), na ktorom drobným písmom je uvedené, že „prístupujú k všeobecným poisťným podmienkam zo dňa 21. 05. 2007 a k osobitným dojednaniám, ktoré boli uverejnené na webovej stránke a súhlasia, aby všetky sporné nároky z poistenia sa vysporiadali pred špeciálnym súdom postupom podľa časti XV. Všeobecných poisťných podmienok. Tento súhlas je rozhodcovskou doložkou v zmysle

bodou 2. osobitných dojednaní“. Drobným písmom je ďalej uvedené, že poisťník je oprávnený najneskôr v lehote 10 dní od zaslania tejto žiadosti jednostranne odstúpiť od časti XV. Všeobecných poisťných podmienok. Ďalej žalobca zaslal žiadosť o GSM o balík PC dňa 15. 04. 2008 na formulárovom tlačive zaslanom mu žalovaným (č. I. 84 spisu), v ktorom je okrem iného poskytnutý mobilný telefón značky NOKIA 1650 bezplatne a opätovne drobným písmom je uvedené, že „všetky prípadné spory spadajú pod posúdenie rozhodcovského súdu podľa časti XV. poisťných podmienok. Od tejto vety, ktorá je rozhodcovskou doložkou možno odstúpiť v lehote 7 dní od doručenia tejto žiadosti poisťovní“. Následne došlo k akceptácii tejto žiadosti žalovaným.

16. Okresný súd dôvodne poukazuje na ust. § 3 ods. 1, ako aj § 4 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní. Vychádzal z toho, že rozhodcovská doložka musí mať písomnú formu a musí byť uzavretá spôsobom, aby nevzbudzovala pochybnosti, čo je jej obsahom. V konaní však nebolo preukázané, že by obsah Všeobecných poisťných podmienok bol individuálne dojednaný. Nesvedčí tomu ani samotná „žiadosť o zníženie poisťného“ a „žiadosť o GSM balík“, v ktorých drobným písmom je obsiahnutý návrh rozhodcovskej doložky. Je totiž nesporné, že predmetné žiadosti formuloval sám žalovaný. Možnosť žalobcu odstúpiť od tejto časti „svojho“ návrhu, neznamená individuálne dojednanie o obsahu tejto časti návrhu. Je nelogické, aby sám žalobca vo svojom návrhu si dával možnosť odstúpiť od svojho návrhu v určitej lehote. Svedčí to len o nekalej obchodnej praktike na strane žalovaného drobnými písmenami zakomponovať do ponuky pre svojho zmluvného partnera - spotrebiteľa pre neho výhodné dojednanie, ktoré vylučovalo možnosť uplatnenia sporných nárokov zo strany spotrebiteľa aj na všeobecnom súde. Rozhodcovskú doložku teda nie je možné považovať za individuálne dojednanú. Je totiž zrejmé z celého znenia Všeobecných poisťných podmienok, že aj keď na ich konci je osobitný odsek, ktorý odkazuje na akceptovanie rozhodcovskej doložky upravenej v časti XV. VPP, túto doložku nemohol žalobca žiadnym spôsobom ovplyvniť. Osobitné zmluvné dojednania, ako aj celé Všeobecné poisťné podmienky sú písané malým, husto písaným textom, ktoré sťažujú ich čítanie. Žalovaný sa bránil, že žalobca si mohol vybrať, či osobitné dojednania podpíše. Na konci Všeobecných poisťných podmienok je malý rámček na podpis pre klienta, hneď za tým sú osobitné dojednania v poisťnej zmluve a následne sú uvedené dva väčšie rámčeky, jeden na podpis pre klienta a jeden na podpis pre zamestnanca poisťovne, resp. sprostredkovateľa poistenia. Uvedené usporiadanie rámčekov na podpis navodzuje dojem, že ten hlavný, či dôležitejší podpis na konci všeobecných poisťných podmienok je až ten za osobitnými dojednaniami, keďže až za týmto nasleduje rámček pre podpis oboch zmluvných strán. Aj toto nasvedčuje, podobne ako mnoho žalôb podaných aj na iných všeobecných súdoch s rovnakým skutkovým podkladom, že žalobcu nebol skutočne oboznámený s tým, čo vlastne podpisuje.

17. Zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve žiadnym spôsobom nemožno vyvodiť záver, že z neho vyplýva, že by žalobca bol poučený o rozhodcovskej doložke a jej prípadných následkoch, ako to tvrdil žalovaný. Tento záznam sa týka výslovne potrieb klienta v súvislosti s uzavretím poisťnej zmluvy.

18. Je zrejmé, že dojednanie upravené v časti XV. Všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka a ako také neplatné.

19. Nemožno totiž opomenúť, že rozhodcovská doložka je zmluvnou podmienkou, u ktorej je význam posudzovania kritérií či sa jedná o neprijateľnú podmienku zvýraznený tým, že na jej základe sa deleguje právomoc prejednať spor súkromnou osobou. Spotrebiteľ sa vzdáva ústavného práva na prejednanie jeho veci pred štátnym súdom. Preto je dôležité, aby nad všetky pochybnosti bolo preukázané, že spotrebiteľ skutočne chcel a uzavrel rozhodcovskú doložku, v zmysle ktorej došlo k delegovaniu právomoci na prejednanie sporu súkromnou osobou. Vzhľadom na obsah rozhodcovskej doložky, ktorý bol vopred pripravený dodávateľom len ťažko možno predpokladať, že spotrebiteľ si bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou dojednanie rozhodcovskej doložky nesie. Z obsahu spisu vyplýva, že rozhodcovská doložka bola súčasťou VPP (úplné znenie ku dňu 21. 05. 2007, v bode XV. časť - rozhodcovské konanie, pričom táto nebola samostatne podpísaná, ani všeobecné poisťné podmienky). Pokiaľ ide o žiadosť žalobcu o zníženie poisťného k poisťnej zmluve, ktorá bola uzavretá na jednej strane listu, súčasťou zníženia poisťného bol aj text „súhlasím, aby sa všetky nároky z tejto žiadosti, ako aj všetky sporné nároky z poistenia, ak nejaké vzniknú, vysporiadali pred špeciálnym súdom postupom podľa časti XV. Všeobecných poisťných podmienok zo dňa 21. 05. 2008. Tento súhlas je rozhodcovskou doložkou v zmysle bodu 2 osobitných dojednaní. Poisťník je oprávnený najneskôr v lehote 10 dní od zaslania tejto žiadosti aj bez udania dôvodu jednostranne odstúpiť od časti XV. Všeobecných poisťných

podmienok z 21. 05. 2007 a bodu 2 osobitných dojednaní 1/2007 bez toho, aby bol odstúpením dotknutý zvyšok poistného vzťahu“. Preskúmaním vyššie uvedenej listiny odvolací súd dospel tiež k záveru, že rozhodcovskú doložku uvedenú v listine nazvanej žiadosť o zníženie poistného k poistnej zmluve, nemožno považovať za legálnu, pretože je zjavné, že žalobca chcel uzavrieť žiadosť o zníženie poistného k poistnej zmluve, rozhodcovská doložka v porovnaní s ostatným textom pritom bola v uvedenej listine napísaná malými, ťažšie čitateľnými písmenami a z uvedenej listiny je možné preukázať len ten fakt, že žalobca chcel uzavrieť žiadosť o zníženie poistného k poistnej zmluve. Rozhodcovská doložka pritom bola predtlačená. V uvedenej veci nemožno brať ani za prijateľnú možnosť odstúpenia, ak je pochybnosť o súhlase žalobcu uzavrieť samotnú rozhodcovskú doložku, pričom v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Znenie rozhodcovskej doložky nemusí odporovať doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda, zákon obchádza (in fraudem legis). Rozhodcovská doložka je neprijateľná, nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a je dodávateľom pripravená ako súčasť vopred pripravenej zmluvy, ktorého predmetom je primárne dohoda strán na poskytnutí poistenia, resp. v predmetnom prípade žiadosť o zníženie poistného v zmluve a nie dojednanie rozhodcovskej zmluvy (doložky). Zmluvná podmienka núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu vo všetkých prípadoch, ak sa dodávateľ bude voči spotrebiteľovi domáhať svojich práv pred rozhodcovským súdom, pokiaľ neodmietne dodávateľom pripravený návrh rozhodcovskej zmluvy.

20. Súčasťou poistnej zmluvy, ako zmluvy spotrebiteľskej, boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné poistné podmienky, ktoré žalobca ovplyvniť nemohol, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Podľa dohodnutej rozhodcovskej doložky (časť XV. VPP) sa všetky spory mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Takáto zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

21. V osobitných zmluvných dojednaniach si účastníci len opätovne dohodli povinnosť v prípade akéhokoľvek sporu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu už raz dohodnutému vo všeobecných poistných podmienkach. Z osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby v prípade ich nepodpísania žalobcom mala stratiť platnosť tiež časť XV. Všeobecných poistných podmienok týkajúca sa rozhodcovského konania. Preto bez ohľadu na to, či by žalobca osobitné zmluvné dojednania podpísal alebo nie, jeho povinnosťou vyplývajúcou zo všeobecných poistných podmienok bolo podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Takúto duplicitnú úpravu riešenia sporov vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach, nemožno označiť inak ako za zavádzajúcu a mätúcu. Rozhodcovskú doložku si tak žalobca osobitne nevyjednal, nakoľko táto splývala jednak s osobitnými štandardnými podmienkami s tým, že a mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným obchodným podmienkam, a teda, aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednávaný a rozhodnutý.

22. K námietke žalovaného, že žaloba v zmysle § 40 Zákona o rozhodcovskom konaní neobsahuje náležitosti riadneho návrhu, najmä neobsahuje dôvod, pre ktorý sa žalobca domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, odvolací súd poznamenáva, že neobstojí, nakoľko s poukazom na ust. § 43 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. 06. 2016, súd posudzoval každé podanie podľa jeho obsahu (uvedenému nasvedčuje aj tohto času platná právna úprava Civilného sporového poriadku). Z obsahu návrhu mal jednoznačne súd za to, a takto následne i postupoval, že žalobca sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že nebola platne dojednaná rozhodcovská doložka (§ 40 ods. 1 písm. c/ Zákona o rozhodcovskom konaní). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. (viď nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 139/02, II. ÚS 154/08).

23. Preto ak okresný súd správne vyriešil predbežne otázku platnosti rozhodcovskej doložky a dospel k záveru o tom, že zmluvná podmienka obsahujúca rozhodcovskú doložku v čl. XV. Všeobecných poistných podmienok, ale aj v osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľná a teda neplatná, bol daný aj zákonný dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) Zákona o rozhodcovskom konaní. Za takéhoto stavu správne aj vyhovel žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd rozsudok vydal na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy.

24. Pre úplnosť odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo 1/2012 zo dňa 21. marca 2012, podľa ktorého v obdobne skutkovo a právne posudzovanej veci, z poistnej zmluvy uzavretej na jednej strane spotrebiteľom a na strane druhej dodávateľom - žalovaným, vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú ako predtlačení formulár, všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v XV. časti týchto podmienok. Najvyšší súd výslovne konštatoval: „Z poistnej zmluvy vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú (ako predtlačení formulár) Všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie, teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v XV. časti týchto podmienok. Na tomto fakte nič nemení, že v deň podpisu zmluvy podpísali zmluvné strany (ako pokračovanie predtlačenej formulára poistných podmienok) aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedenú v poistných podmienkach“. Pri ochrane spotrebiteľa preto v súvislosti s rozhodcovskou zmluvou je nevyhnutné, aby spotrebiteľ mal možnosť požiadať všeobecný súd o ochranu, okrem, ak si rozhodcovský súd osobitne nevyjednal (výslovne si ho želal).

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, považuje odvolací súd odvolanie žalovaného za nedôvodné, v dôsledku čoho odvolací súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil.

26. Okresný súd správne rozhodol i o náhrade trov konania, ak rozhodol v zmysle §-u 142 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v konaní, ktorú skutočnosť odvolací súd konštatuje aj napriek tomu, že odvolaním nebolo rozhodnutie o náhrade trov konania spochybnené, či napadnuté, avšak ide o výrok závislý od rozhodnutia vo veci samej.

27. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. §-u 296 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný, preto nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalobcov, ktorý úspešný v odvolacom konaní bol, trovy odvolacieho konania, ktoré by boli preukázané, odôvodnené a ktoré by predstavovali účelne vynaložené výdavky žalobcu (§ 251 CSP), nevznikli. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).